

Ми у весняному лісі

Конспект уроку, 2 клас (за новою програмою)

Урок-подорож до чарівної країни Весни передбачає виготовлення екологічного плаката «Тиша в лісі» з використанням комп'ютерних технологій.

Ключові слова: рання весна, звірі, рослини, птахи, Червона книга України, первоцвіти, тиша в лісі, екологія, екологічні знаки.

Somkina N. B. We are in the Spring Forest.

The lesson-trip to the magic country of Spring involves making ecological poster „Silence in the Forest” with the use of computer technologies.

Key words: early spring, animals, plants, birds, the Red Book of Ukraine, primroses, silence in the forest, ecology, ecological signs.

Тема: Як треба поводитися серед природи навесні.
Практична робота: виготовлення екологічного плаката «Тиша в лісі».

Мета: узагальнювати знання учнів про рослинний і тваринний світ навесні; формувати вміння робити висновки та узагальнювати вивчений матеріал; розвивати соціально-комунікативні навички; виховувати бережливе ставлення до природи й екологічну культуру.

Обладнання та матеріали: підручники, зошити, Червона книга України, картини із зображенням тварин, рослин; екологічні знаки, мультимедійна дошка, презентація в Power Point.

Тип уроку: урок узагальнення і систематизації знань, урок-подорож.

Хід уроку

I. Організація учнів до уроку

1. Привітання (1-й слайд)*

Вчитель. Привітайтеся, усміхніться нашим гостям, усміхніться один одному, щоб урок пройшов у теплій, дружній атмосфері. Бо хороший настрій – запорука хорошого результату роботи. (Створення позитивного настрою).

2. Девіз уроку:

Не урок, а справжнє свято,
Бо полинемо у світи.
Мандруватимем завзято,
Юний друже, я і ти.

3. Мета подорожі (2-й слайд)

У поході будь уважним,
Добре думай, не спіши!
Знай, що вчитись завжди важко,
Легше буде у житті!

Вчитель. Діти, сьогодні ми з вами вирушимо в уявну мандрівку до чарівної країни Весни. А мета нашої подорожі – дізнатися, що ж відбувається в житті тварин весною і як потрібно поводитися серед природи навесні, виготовити екологічний плакат «Тиша в лісі».

II. Актуалізація опорних знань

III. Хвилинка спостереження за погодою

(3-й слайд)

Вчитель. Але перш ніж вирушимо у подорож, проведемо спостереження за погодою. (Діти записують дані у календарі спостереження).

1. Який сьогодні день?
2. Який стан неба?
3. Чи були зранку опади?
4. Яка температура повітря?
5. Що ти помітив у поведінці птахів?
6. Що ви помітили у природі цікавого, незвичного?
7. Яку народну прикмету ти перевіриш?

IV. Мотивація навчальної діяльності

Вчитель. Навесні тваринний світ прокидається раніше, ніж рослинний. Дерева ще голі, немає трави, квітів, подекуди все ще лежить сніг, а в лісі й місті можна зустріти метеликів: лимонницю, денне павичеве око, кропив'янку. Весна вносить великі зміни і в життя звірів. Прокидаються від зимового сну ведмеді, борсуки, їжаки. Зайці й білки змінюють колір шерсті. Густа й пухнаста зимова шерсть стає рідшою. Наприкінці зими й на початку весни у звірів народжуються малята. Дорослі звірі оберігають їх, вчать добувати їжу. Цікаві факти про життя звірів

* Презентацію розміщено на компакт-диску номера.

навесні підготували учні. *(До дошки виходять п'ять учнів. Інші діти уважно слухають, а потім після кожного повідомлення дають відповіді на запитання). (4-й слайд).*

1 учень. У березні в зайчихи народжуються зайченята. Уже з народження звірята проворні, пухнасті, з розплющеними оченятами. Нагодує їх зайчиха своїм молоком і побіжить геть. Буває, що і зовсім не повертається до своїх зайченят. Але це не біда – малюки без неї не пропадуть. Їх нагодує інша зайчиха, що пробігатиме повз них. Через п'ять-шість днів зайченята починають їсти траву, молоді гілочки. А ще через тиждень у них виростають зуби і вони починають живитися самостійно *(5-й слайд).*

Вчитель. 1. Хто народжується у зайчихи?

2. Хто прийде на допомогу зайченятам, коли не буде мами?

2 учень. У білки народжуються білченята. Вони зовсім безпомічні, сліпі, голі. Білка-мати перші дні не покидає їх самих, турбується про малят – зігріває, годує. Через п'ять тижнів білченята прозирають. А через два місяці покидають кубло *(6-й слайд).*

Вчитель. 1. Хто народжується у білки?

2. Коли білченята покидають кубло?

3 учень. Наприкінці березня у диких свиней народжуються поросята. Вони дуже моторні, грайливі. У маленьких поросят на спині й по боках – яскраві смуги. Так дорослим тваринам легше помітити їх у траві, коли вони при небезпеці розсипаються в різні сторони *(7-й слайд).*

Вчитель. 1. Хто народжується у диких свиней?

2. Завдяки чому дорослим тваринам легше помітити маленьких поросят?

4 учень. Лисиця риє глибоку нору з проходами під землею, із запасними виходами. Один раз на рік лисиця народжує від трьох до семи сліпих і безпомічних лисенят. Вони подібні до вовченят, але їх легко розрізнити через білий кінчик хвоста. Поки лисенята сплять, батьки вирушають на полювання. До остаточного виходу лисенят із нори проходить близько шести місяців *(8-й слайд).*

Вчитель. 1. Хто народжується у лисиці?

2. Скільки лисенят за рік народжує лисиця?

5 учень. У вовчиці в березні народжується від чотирьох до семи сліпих вовченят. Мати годує їх молоком півтора місяця, але вовчата в цей час починають потрохи їсти напівперетравлене м'ясо, яке постачає їм батько. Коли їм виповнюється три тижні, вони виповзають із лігва і починають самостійно вчитися полювати *(9-й слайд).*

Вчитель. А зараз пограємо в гру «Так чи ні?».

1. У вовчиці народжуються ведмежата. *(Ні).*

2. Народжується від чотирьох до семи вовченят. *(Так).*

3. Мати годує вовченят молоком шість місяців. *(Ні).*

4. Вовченята виповзають із лігва, коли їм виповнюється три тижні. *(Так).*

Вчитель. Подякуймо за цікаві розповіді.

Фізкультхвилинка

Звірі в лісі проживають	Сонцю руки простягни,
І роботу також мають.	До проміння поверни.
Тож виходять на полянку	А тепер прогнімо спини,
І зарядку роблять зранку.	І замрімо на хвилину.
Встали й ми побіля парт.	Розігнулись, пострибали,
Встали всі? Мерщій на старт.	Потім трішки політали
Лапки вгору, лапки вниз,	І за парти посідали.
Землі-матінці вклонись.	

V. Сприйняття й осмислення матеріалу

Вчитель. Усі звірі живуть в одній «хатині» – у лісі. І всім їм лячно, що люди можуть зруйнувати їхнє життя, зашкодити рослинам, зриваючи і знищуючи їх.

Рання весна – час пробудження природи від зимового спокою. Вдень промені сонця набирають усе більшої сили. Посеред острівців білого снігу з'являються перші провісники весни – підсніжники. Чаруючі бутони квітів розкриваються, як тільки зійде сніг, сповіщаючи про прихід весни *(10-й слайд).*

Але упродовж весни розцвітає багато й інших рослин. Які саме – довідаємось із тексту в підручнику.

1. Робота з підручником (с. 116).

(Читання тексту дітьми).

Вчитель. Назвіть, які рослини розцвітають навесні. *(Відповіді дітей).*

2. Сторінками Червоної книги *(11-й слайд).*

Рослини, які віщують нам прихід весни, за останні десятиліття опинилися на межі зникнення. Більшість із них занесено до Червоної книги.

3. Робота в зошиті (с. 16).

(Обвести червоним олівцем фотографії ранніх рослин, які занесено до Червоної книги, – 12-й слайд).

Вчитель. Послухайте, з яким проханням до нас звернулися квіти.

(Двоє учнів читають вірш).

1. Ми б завжди були щасливі,

І пахучі, і красиві,

Якби в полі, в лісі, в лузі

Бачили нас тільки друзі.

2. Ті, які б нас не топтали,

Без потреби не зривали,

А на клумбах вдома, в школі

Висівали нас доволі,

Доглядали, поливали.

1–2. Ми б красу їм дарували!

4. Розповідь про птахів *(13-й слайд).*

Вчитель. І все-таки по-справжньому весну відкривають птахи. Першими із вирію повертаються жайворонки, ластівки, шпаки, граки, зяблики. Ліси наповнюються чарівними звуками – пташиними переспівами. Першими навесні починають співати шпаки, а потім можна почути різкий крик іволги, солодкий голос вільшанки, тонкий свист синички. Та справжніми співаками є дрізд співочий і соловей, які наповнюють ліс мелодійними трелями. Спів птахів пов'язаний із вибором пар, будівництвом гнізда.

І раптом, з кінця квітня до початку липня, стає в лісі тихо, починається сезон тиші.

5. Проблемне запитання (14-й слайд).

Вчитель. Доведіть, що травень-червень – найважливіші місяці в житті тварин. (У цей період пташки здебільшого висиджують пташенят. А деякі звірі ще вигодовують молодняк).

Але іноді до цієї музики людина додає свою – гучний крик, увімкнений на всю потужність магнітофон або плеєр. Цей галас негативно впливає на мешканців лісу. Так, від голосно увімкненого магнітофона чи від сильного крику не можуть піднятися в повітря джмелі, бджоли. Птахи і звірі від такої розваги назавжди покидають свої гнізда й нори. А рослини уповільнюють ріст.

Як ви думаєте, чи потрібно захищати природу? (Відповіді дітей). Правильно, охороняти природу потрібно в будь-якому місці.

VI. Робота в групах

Вчитель. Усіх учнів класу поділено на три групи – «Звірі», «Рослини», «Птахи». Кожна група отримала завдання: намалювати екологічні заборонні знаки, які нагадують про правила поведінки в лісі.

Але що означає слово – екологія? (15-й слайд).

(Діти, коментуючи, прикріплюють заборонні знаки на екологічний плакат «Тиша в лісі»).

НЕ РУЙНУЙ ПТАШИНИХ ГНІЗД

Не руйнуй пташиних гнізд, не торкайся гнізда, бо птахи-батьки можуть покинути його, відчувши небезпеку!

НЕ СМІТИ

Гуляючи на природі, не засмічуй її. Не залишай після себе пляшки, бляшанки, клапті паперу, поліетиленові торбинки. Люди забруднюють землю, заважають рости рослинам.

НЕ РВИ КВІТІВ

Не зривайте лісових квітів, особливо рідкісних первоцвітів, – це порушення закону. Хай гарні рослини залишаються в природі!

НЕ ХОДИ ЛІСОМ НАВМАННЯ

Намагайся ходити лише по дорозі чи по стежці. Не ламай і не втопуй у землю тендітні соковиті стебла.

НЕ БЕРИ ІЗ СОБОЮ НАВЕСНІ СОБАКУ

Він може упіймати безпомічних пташенят і звірят.

НЕ РУЙНУЙ МУРАШНИК

Мурахи – санітари лісу. Вони розпушують землю, щоб туди краще проходили повітря та вода; знищують шкідників рослин.

НЕ ЛОВИ МЕТЕЛИКІВ

Не лови барвистих метеликів, що літають над квітами. Вони схожі на казкові квіти і нікому не завдають шкоди.

НЕ ЛАМАЙ ГІЛОК

Гірко плаче деревце,

Тільки сліз не видно.

Хтось пошкодив гілочку –

Він вчинив негідно.

Гілочок на дереві,

Діти, не ламайте.

Хай ростуть зеленими,

Ви про них подбайте.

НЕ ГАЛАСУЙ

Не галасуй у весняному лісі. Крик і гучна музика злякає пташку – вона залишить гніздо.

VII. Закріплення набутих знань

1. Правила поведінки в лісі (15-й слайд).

2. Тестування у вигляді рольової гри.

Якщо ти не нариваєш великих букетів квітів – сплесни руками над головою.

Якщо ти ніколи не залишаєш сміття в лісі – тупни ногою.

Якщо ти не ламаєш гілочок з дерев – підстрибни.

Якщо ти саджаєш і доглядаєш квіти, дерева, кущі – підними руки.

Якщо тобі подобаються квіти – посміхнись.

Якщо до твоєї хати залетів джміль і ти випустив його на волю – змахни руками.

Якщо ви переконані, що кожній людині треба піклуватися про природу – простягни руку своєму сусідові й візьмись за руку.

3. Зміст умовних екологічних знаків (зошит, с. 16).

VIII. Підсумок уроку. Рефлексія

Вчитель. Людина не завжди з розумінням ставиться до природи, вважаючи себе її господарем. Не завжди розуміє, що вона є частиною природи, а в природі все взаємопов'язане і людина може жити тільки як невід'ємна її частина, дбаючи про довкілля. Тож пам'ятайте, що:

Все на землі, все треба берегти –

І звіра, й птаха, і оту рослину.

Не чванься тим, що цар природи ти,

Бо врешті ти лише її частина.

Природа нам – це рідний дім,

Вона усім – як мати.

Щоб завше лад був в домі тім,

Про це нам треба дбати.

Не рви, не знищуй, не руйнуй –

Це заповідь для тебе.

Красу планети не зіпсуй –

Вона одна під небом.

Вчитель. Що цінного для себе ви взяли з сьогоднішнього уроку? (16-й слайд).

Діти. На уроці з природознавства я:

– дізнався

– зрозумів....

– хочу....

IX. Домашнє завдання

Групі «Звірі» підготувати вірші про весну, групі «Птахи» – загадки про птахів, групі «Рослини» – народні прикмети про весну.

Література

1. Грушинська І. В. Природознавство. 2 клас. Нова програма : підручник / І. В. Грушинська. – К. : Освіта, 2013. – 159 с.
2. Навчальні програми : для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням укр. мовою: 1–4 кл. / відп. за вип. А. В. Лотоцька, Л. В. Щербакова. – К. : Освіта, 2011. – 392 с.
3. Грушинська І. Зошит друга природи. 2 клас : навч. посібн. / Ірина Грушинська. – К. : Освіта, 2014. – 64 с.
4. Сторінками Червоної книги України. Зникаючі рослини : довідник учня / І. В. Грушинська. – К. : Освіта, 2004. – 96 с.